

Η σημασία της οριοθέτησης των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον

Ιωάννου Σοφία, Κοινωνική Λειτουργός

Τσώνη Ασημίνα, Ψυχολόγος Msc Σχολική Ψυχολογία

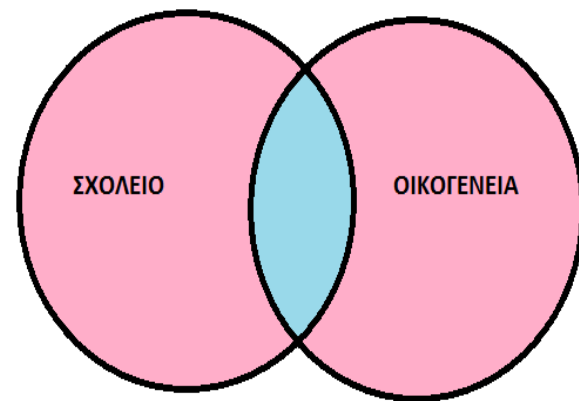
Νηπιαγωγείο Αράχωβας 2021-2022

Ο ρόλος του σχολείου

- Το **σχολικό πλαίσιο** αποτελεί την δεύτερη κατά σειρά δομή που έχει άμεση συμβολή στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών και στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους. Συγκεκριμένα παρέχει :
  1. Οργανωμένη εκπαίδευση
  2. Ανάπτυξη γνωστικών ικανοτήτων
  3. Ένταξη του παιδιού στη λειτουργία μιας ευρύτερης ομάδας
  4. Κοινωνικοποίηση
  5. Θέτει κανόνες και αρχές λειτουργίας
  6. Επιδιώκει την πειθαρχία, τη συνέπεια και την εναρμόνιση με συλλογικούς σκοπούς
  7. Παρέχει κίνητρα (έπαινοι, βραβεία, τιμητικές διακρίσεις)
  8. Αξιολογεί (βαθμοί , έλεγχος επίδοσης)

Η σημασία της συνεργασίας

- Το **σχολείο** όπως και η **οικογένεια** έχουν ως **σημείο τομής το παιδί**, αφού η πολύπλευρη ανάπτυξη του παιδιού αφορά τόσο τους γονείς όσο και τους εκπαιδευτικούς. Μια καλή σχέση συνεργασίας ανάμεσα στο σχολείο και στο σπίτι αποβαίνει σε όφελος του παιδιού.

ΟΡΙΑ

- Τι είναι τα όρια;
- Γιατί υπάρχουν τα όρια;
- Πώς χρησιμεύουν τα όρια στα παιδιά;
- Γιατί βάζουμε όρια στα παιδιά;
- Γιατί τα παιδιά δεν κατανοούν τη χρησιμότητα των ορίων;

Τι είναι τα όρια;

Η απαγόρευση, ο περιορισμός, η άρνηση σε κάτι που επιθυμούμε αλλά δεν μπορούμε να έχουμε.

ΟΧΙ

Τι είναι τα όρια;

The word 'ΝΑΙ' (Yes) is written in a bold, black, hand-drawn style. It is centered within a white circle that has a soft, glowing effect. The background of the slide is a light green gradient with some faint, thin lines on the left side.

Είναι κανόνες και διεργασίες που ορίζονται από τις αξίες της οικογένειας και του κοινωνικού περιβάλλοντος που επιτελούνται μέσα από ορισμένους ρόλους με τη στάση και τη συμπεριφορά των σημαντικών άλλων.

Γιατί να υπάρχουν όρια

Οι κανόνες και τα όρια είναι μέρος της ζωής μας. Τους συναντάμε στο σχολείο και ευρύτερα στην κοινωνία. Ξεκινώντας από το σπίτι να οροθετείται η συμπεριφορά του, ευκολύνει το παιδί αργότερα στην ένταξή του στην κοινωνία.

Γιατί να υπάρχουν όρια

- Βοηθάμε το παιδί να ασκηθεί στους περιορισμούς που προϋποθέτει η ζωή στην κοινωνία.
- Το παιδί νιώθει ασφάλεια όταν ξέρει τα επιτρεπτά όρια
- Τα όρια προστατεύουν το παιδί από φυσικούς κινδύνους
- Αποκτά το παιδί αυτοέλεγχο και εμπιστοσύνη στον εαυτό του
- Εξελίσσεται σε ένα κοινωνικό άτομο, δημιουργικό και αυτόνομο.
- «Το παιδί χρειάζεται να παιδαγωγείται με στοργή και αγάπη»

Πως ένα παιδί θα αποκτήσει όρια

Οι γονείς, και «οι σημαντικοί άλλοι», είναι πρότυπα μίμησης του παιδιού. Όταν παρέχουν ένα σταθερό πλαίσιο, με εμπιστοσύνη, ειλικρίνεια και σταθερές συμπεριφορές, τότε το παιδί με πολύ εύκολο τρόπο θα μάθει, μιμούμενο τις συμπεριφορές αυτών.

Τρόποι εκμάθησης ορίων

- Να θέτουν δίκαια και σταθερά όρια
- ☐ Να προτείνουν λογικούς κανόνες
- ☐ Να παρέχουν σαφείς οδηγίες με τρόπο ευγενικό αλλά κατηγορηματικό όταν χρειάζεται
- ☐ Να επαινούν και να ενθαρρύνουν τη συνεργασία
- ☐ Να αντιδρούν άμεσα στην απαράδεκτη συμπεριφορά
- ☐ Να μάθει το παιδί να δέχεται τις συνέπειες των πράξεων του είτε θετικές είτε αρνητικές (π.χ. επιβράβευση-κόστος)

Όρια και ηλικία

Μέχρι ενός έτους:

Το παιδί σε αυτή τη φάση έχει ανάγκη από τα σημαντικά πρόσωπα της ζωής του, συνήθως τη μαμά και τον μπαμπά.

Οι γονείς χρειάζεται να καλύψουν τις ανάγκες του βρέφους με τροφή, άγγιγμα, αγκαλιά, χαμόγελο και τη γενική φροντίδα του.

Είναι πολύ μικρή η ηλικία για να θέσουμε όρια στο παιδί.

Αυτό που μπορούμε να κάνουμε σε μια αντίδραση του παιδιού όπως για παράδειγμα να αρπάζει και να πετάει διάφορα αντικείμενα κάτω, είναι να του αποσπάσουμε τη προσοχή.

Όρια και ηλικία

1-3 ετών:

Τα συναισθήματα του παιδιού σε αυτό το διάστημα σταθεροποιούνται.

Το παιδί μαθαίνει να εκφράζει τις διαθέσεις του, έχει περιέργεια για όλα όσα το περιβάλλουν, σε μεγάλο βαθμό ασκεί έλεγχο στο σώμα του και επιδιώκει να κατακτήσει το κόσμο γύρω του.

Χαρακτηριστικό αυτής της ηλικίας είναι η άρνηση τύπου «όχι δεν θέλω να κοιμηθώ από τώρα» η οποία συχνά συνοδεύεται από επίμονο κλάμα, ουρλιαχτά κλπ. Πρόκειται για μια φυσιολογική αντίδραση η οποία αποτελεί ένδειξη διαφοροποίησης του παιδιού από τους γονείς.

Οι γονείς χρειάζεται με σοβαρό ύφος και σταθερή φωνή, κοιτώντας το παιδί στα μάτια να πουν πχ «δε χτυπάμε τα άλλα παιδάκια, ούτε τους παίρνουμε τα παιχνίδια τους ενώ παίζουν». Όπως επίσης μέσω της μίμησης να του δείξουν τον τρόπο να αντιμετωπίσει μια κατάσταση.

Όρια και ηλικία

3-5 ετών:

Τα παιδιά αναπτύσσουν ορισμένες πλευρές της προσωπικότητας τους και διαμορφώνουν το χαρακτήρα τους.

Για να μην υπάρξει αρνητική επίδραση στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του παιδιού, γονείς και εκπαιδευτικοί πρέπει να κρατούν μια στάση που θα χαρακτηρίζεται από αποφασιστικότητα, σταθερότητα και να μην είναι τιμωρητική.

Επίσης σε αυτή την ηλικία αρχίζουν να καταλαβαίνουν τι είναι σωστό και τι λάθος.

Για να θέσουμε τα όρια σε αυτή τη φάση, εξηγούμε τους λόγους που θέτουμε όρια και απαντάμε σε τυχόν ερωτήσεις του παιδιού. Ακούμε τις ανάγκες και αυτό που θέλει να μας πει το παιδί. Δεν θέτουμε όρια όταν το παιδί είναι θυμωμένο, δίνουμε χρόνο σε αυτό και σε εμάς. Δίνουμε εναλλακτικές λύσεις στο παιδί για να μπορεί να διαλέξει και να πάρει αποφάσεις για εκείνο.

Όρια και ηλικία

5-11 ετών:

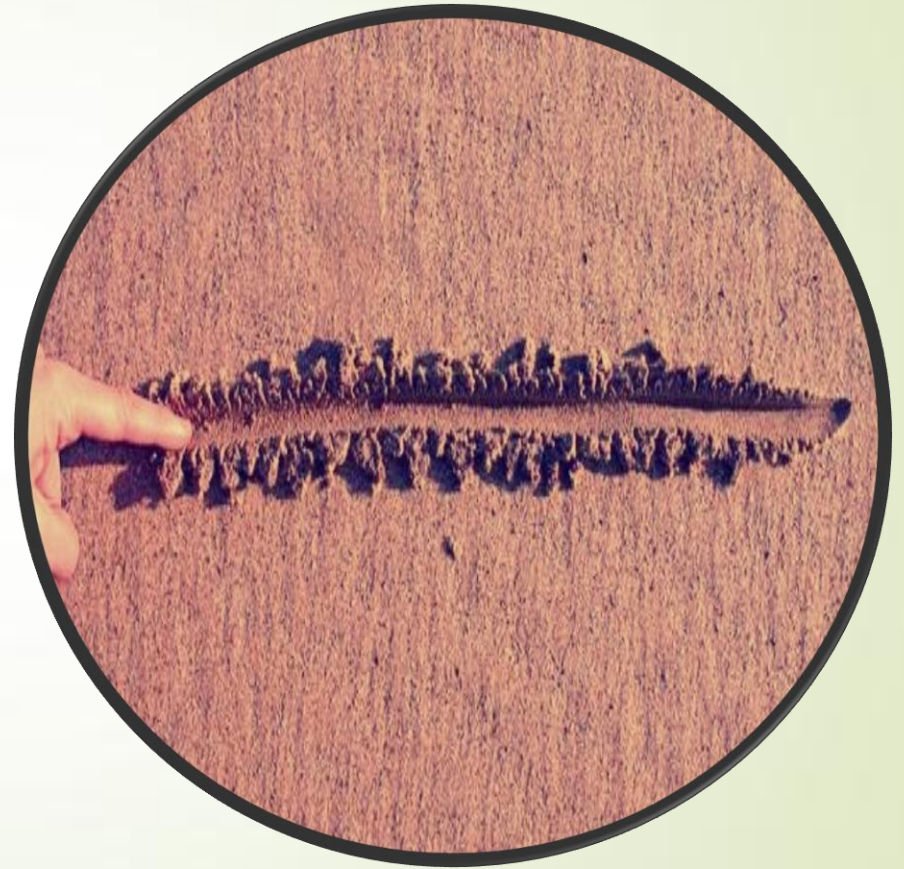
Είναι η περίοδος που εντάσσεται σε κοινωνικές ομάδες, πηγαίνει σχολείο, όπου πρέπει να σεβαστεί τους κανόνες, συνυπάρχει με άλλα παιδιά και χρειάζεται να αναπτύξει την ικανότητα για συνεργασία.

Για να θέσουμε τα όρια σε αυτή τη φάση ακολουθούμε όλα τα παραπάνω βήματα.

Πως πρέπει να είναι τα όρια για να κατανοηθούν από τα παιδιά

Ο κανόνας των 3Σ

- Σαφήνεια
- Συνέπεια
- Συνέχεια

ΣΑΦΗΝΕΙΑ

Κάθε κανόνας οφείλει να είναι διατυπωμένος:

- ▶ **με σαφή τρόπο**, χωρίς περιττές λεπτομέρειες
- ▶ σε γλώσσα απλή και κατανοητή
- ▶ μαζί με τον κανόνα να γνωστοποιούνται τόσο οι θετικές όσο και οι αρνητικές συνέπειες που ακολουθούν την υπακοή ή ενδεχόμενη παραβίασή του, ώστε να καθίσταται κατανοητό στο παιδί, ότι οποιαδήποτε αρνητική συνέπεια θα είναι αποτέλεσμα δικής του επιλογής και συμπεριφοράς.
- ▶ Η γκρίνια και οι φωνές δεν έχουν καμία θέση στη διαδικασία της οριοθέτησης. Ο εκπαιδευτικός μιλώντας στο παιδί με θετική και ήρεμη φωνή, αλλά συγχρόνως, σταθερή και αποφασιστική, ανακοινώνει τους κανόνες και τις συνέπειες αυτών, μία το πολύ δύο φορές, αποφεύγοντας τις συνεχείς επαναλήψεις.
- ▶ Ένα τρικ που δεσμεύει τα παιδιά στην τήρηση των κανόνων, είναι η συγκέντρωση αυτών καθώς και των συνεπειών τους σε μορφή συμβολαίου, που θα είναι συμφωνημένο και υπογεγραμμένο από όλους και τοποθετημένο σε σημείο της τάξης, που να έρχονται συνέχεια σε οπτική επαφή μαζί του.

Οι κανόνες της τάξης μας

Είμαστε όλοι φίλοι και
συνεργαζόμαστε

Να μιλάς ευγενικά

Να σηκώνεις το χεράκι
σου για να μιλήσεις

Να κάνεις τις εργασίες
σου με χαρά.

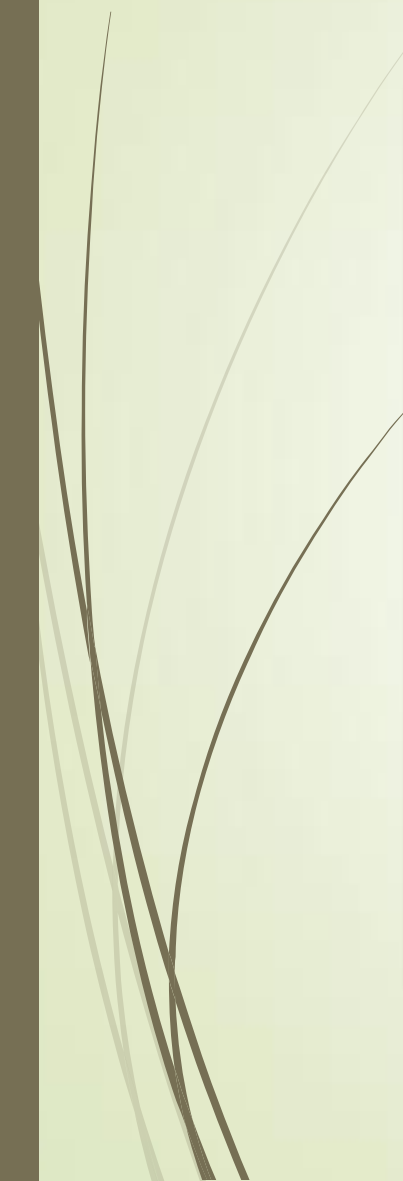

ΣΥΝΕΠΕΙΑ

- ▶ Τα παιδιά είναι πολύ πιθανό να παραβιάσουν κάποιους από τους κανόνες, είτε μέχρι να μάθουν, είτε επειδή ορισμένες φορές δοκιμάζουν τα όρια που τους θέτουν οι ενήλικες, ώστε να εξετάσουν, εάν είναι συνεπείς σε αυτά που λένε.
- ▶ Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να παραμένουν σταθεροί τόσο ως προς αυτό που υποστηρίζουν, όσο και ως προς τις προβλεπόμενες συνέπειες που ακολουθούν την παραβίαση του εκάστοτε κανόνα.
- ▶ Επισημαίνεται, ότι **πρέπει να γίνεται σαφή διάκριση ανάμεσα στην κακή συμπεριφορά, εξαιτίας της οποίας ακολουθεί η αρνητική συνέπεια και του ίδιου του παιδιού, με προτίμηση να χρησιμοποιούνται φράσεις όπως “ήταν λάθος η συμπεριφορά σου” και αποφυγή απόδοσης μόνιμων χαρακτηρισμών στην προσωπικότητα του παιδιού, όπως για παράδειγμα “είσαι κακό παιδί”, διότι υπάρχει κίνδυνος το παιδί εσωτερικεύοντας την ετικέτα, να συμπεριφέρεται όντως ως κακό παιδί, επιβεβαιώνοντας στην ουσία τη διατυπωμένη σκέψη των άλλων.**

ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Τα όρια τέλος πρέπει να επαναπροσδιορίζονται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του παιδιού, ακολουθώντας τη διαδρομή της ηλικίας και τις αλλαγές του κοινωνικού περιβάλλοντος. Πριν εφαρμοστεί οποιαδήποτε τεχνική οριοθέτησης, θα πρέπει να λάβουμε υπόψη το στάδιο ανάπτυξης του παιδιού, και κατά συνέπεια, τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές του.

Συμβουλές για ενίσχυση

- Ενισχύουμε θετικά τις καλές συμπεριφορές
- Ενίσχυση: Χρησιμοποιείται για να αυξήσει μια επιθυμητή συμπεριφορά
  - ✓ Θετική Ενίσχυση: Παροχή ενός ευχάριστου ερεθίσματος/κατάστασης μετά την εμφάνιση της επιθυμητής συμπεριφοράς. π.χ. «μπράβο», χαμόγελο, αστεράκι, παιχνίδι.
  - ✓ Αρνητική Ενίσχυση: Αφαίρεση ενός αρνητικού ερεθίσματος ή κατάστασης μετά την εμφάνιση της επιθυμητής συμπεριφοράς.
  - ✓ Υλική ενίσχυση
  - ✓ Κοινωνική Ενίσχυση : – Εκφράσεις προσώπου – Λεκτική Ενίσχυση – Φυσική επαφή
- Οι ενισχύσεις πρέπει να δίνονται αμέσως μετά την εκδήλωση συμπεριφοράς

Τρόποι χειρισμού ανεπιθύμητης συμπεριφοράς

- Σκόπιμη αγνόηση ανεπιθύμητης συμπεριφοράς υπό προϋποθέσεις
- Παρουσίαση αρνητικού ερεθίσματος μετά την εμφάνιση ανεπιθύμητης συμπεριφοράς. π.χ. παρατήρηση (λεκτική ή μη λεκτική).
- Απόσυρση πιθανού θετικού ενισχυτή (π.χ. παιχνιδιού, δικαιωμάτων κ.ά.). π.χ. μειώνεται ο χρόνος παιχνιδιού για κάθε παράβαση.
- Συνέπεια και συνέχεια στην αντιμετώπιση ανεπιθύμητης συμπεριφοράς

Οριοθέτηση στο σχολικό περιβάλλον

- Δημιουργία Κανόνων με θετικό τρόπο:
  - Οι κανόνες διαμορφώνονται μαζί με τα παιδιά
  - Οι κανόνες τοποθετούνται σε ευδιάκριτη θέση
  - Οι κανόνες είναι απλοί, σύντομοι και σαφείς
  - 5-6 κανόνες είναι αρκετοί.
- Καθημερινές ρουτίνες:
  - Οι καθημερινές Ρουτίνες στη διαχείριση της τάξης οδηγούν σε σταθερότητα, ενισχύουν το αίσθημα της ασφάλειας του παιδιού στο γνώριμο περιβάλλον της τάξης, το ηρεμούν και δεν του προκαλούν απρόσμενες διαταραχές.
  - Αρχή της μέρας
  - Ενέργειες κατά την αλλαγή δραστηριοτήτων
  - Τέλος της μέρας
  - Ρουτίνες κατά το μάθημα (θέσεις, υλικά, προετοιμασία)

Οριοθέτηση στο σχολικό περιβάλλον

- Γινόμαστε παράδειγμα προς μίμηση
- Βάζουμε το μαθητή να εργαστεί με παιδιά που αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση
- Μιλάμε μαζί με το παιδί και το αφήνουμε να μας πει ότι αυτός αισθάνεται
- Κάνουμε μαζί του ένα «Συμβόλαιο Συμπεριφοράς» στο οποίο το παιδί θα θέσει τους δικούς του στόχους

Οριοθέτηση στο σχολικό περιβάλλον

- Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ανοίξει ένα διάλογος επικοινωνίας όταν το παιδί και ο ίδιος είναι έτοιμος
- Ο εκπαιδευτικός μπορεί άμεσα:
  - να απαιτήσει να σταματήσει αυτή η κατάσταση
  - να εξασφαλίσει την ασφάλεια του παιδιού και των υπολοίπων
  - να υπενθυμίσει τους κανόνες λειτουργίας της τάξης
  - να υπενθυμίσει τις συνέπειες που έχουν συμφωνηθεί
  - να μη δραματοποιεί το πρόβλημα
  - να μην ασχολείται πολλή ώρα με αυτό
  - να προσφέρει στο μαθητή τις δυνατότητες βελτίωσής του

Στρατηγικές οριοθέτησης

- Δημιουργούμε ένα ασφαλές και οργανωμένο περιβάλλον. Στόχος είναι να αποφεύγονται η συνεχής χρήση της λέξης «όχι», ο εκνευρισμός και γενικότερα τα προβλήματα συμπεριφοράς. Πχ βεβαιωνόμαστε ότι υπάρχουν αρκετά υλικά και παιχνίδια για όλα τα παιδιά ώστε να αποφεύγονται οι διαμάχες που οδηγούν σε ακατάλληλες συμπεριφορές.
- Εξηγούμε. Σε αυτή την ηλικία τα παιδιά ρωτούν έντονα γιατί πρέπει να κάνουν κάτι με συγκεκριμένο τρόπο, οπότε προσπαθούμε να τους εξηγήσουμε γιατί πράττουμε με αυτόν τον τρόπο και όχι με τον άλλον.
- Επαινούμε τα παιδιά. Οι έπαινοι είναι προτιμότερο να αναφέρονται σε συγκεκριμένες συμπεριφορές παρά να είναι γενικοί και αόριστοι.
- Ακούμε προσεκτικά τα παιδιά και προσπαθούμε να καταλάβουμε ποιο είναι το πρόβλημα και τα συναισθήματά τους. Στόχος είναι να βρεθούν λύσεις. Να θυμόμαστε ότι οι ικανότητες των μικρών παιδιών επίλυσης προβλημάτων είναι περιορισμένες, επομένως οι εναλλακτικές προτάσεις που δίνει ο ενήλικας χρειάζεται να είναι συγκεκριμένες. Πχ αν έχουμε θέσει τον κανόνα «παιίζουμε στην αυλή και όχι στα σκαλιά» και το παιδί δεν υπακούει, λέμε «θα ήθελες α παίξεις στην αυλή ή να πας μέσα». Έχει δυνατότητα επιλογής και ελέγχου.

Στρατηγικές οριοθέτησης 2

- Δείχνουμε στο παιδί διαφορετικούς τρόπους για να κάνει κάτι ή να χρησιμοποιήσει ένα αντικείμενο. Δείχνουμε στο παιδί να κάνει αυτό που κάνει με πιο αποτελεσματικό τρόπο. Πχ αν ένα παιδί ζωγραφίζει πάω στα βιβλία του, απομακρύνουμε τα βιβλία εξηγώντας ότι δεν είναι γι αυτό το σκοπό και του δίνουμε ένα κομμάτι χαρτί λέγοντας του ότι αν θέλει να ζωγραφίσει μπορεί να το κάνει στο χαρτί. Αν ένα παιδί πετάει τουβλάκια γύρω του, απομακρύνουμε τα τουβλάκια λέγοντας ότι τα τουβλάκια είναι να φτιάχνουμε πράγματα και όχι για να τα πετάμε. Αν θέλεις να πετάξεις κάτι, πέταξε τη μπάλα μέσα στο καλάθι.
- Ανταμείβουμε την επιθυμητή συμπεριφορά.

Στρατηγικές οριοθέτησης 3

- Δείχνουμε στα παιδιά ότι σεβόμαστε τις επιθυμίες τους ακόμη κι αν δε συμφωνούμε με αυτές και τους εξηγούμε γιατί θέτουμε κάποια όρια. Πχ λέμε «καταλαβαίνω ότι θέλεις να παίξεις με το φορτηγό, αλλά αυτή τη στιγμή το χρησιμοποιεί η Ελένη. Μόλις τελειώσει, θα το πάρεις εσύ».
- Για κάθε «όχι» που λέμε στο παιδί, δίνουμε δύο επιλογές. Πχ. «όχι δε μπορείς να πετάς τα παιχνίδια σου. Μπορείς να πετάξεις αυτή τη μπάλα έξω ή να φτιάξουμε χάρτινα αεροπλανάκια να πετάξεις αυτά»
- Δίνουμε στα παιδιά την ευκαιρία να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, και κυρίως το θυμό τους. Πχ, είσαι θυμωμένος μαζί μου γιατί δε σε αφήνω να φας την καραμέλα. Μπορείς όμως να φας μια μπανάνα ή ένα μήλο. Ποιο προτιμάς;
- Δείχνουμε πάντα και την επιθυμητή συμπεριφορά, «Τα κομμάτια του παζλ δεν τα πετάμε, ας τα βάλουμε μαζί στη θέση τους».

Αξιολόγηση μιας ανεπιθύμητης συμπεριφοράς

- Για να αξιολογήσουμε και να τροποποιήσουμε μια προβληματική συμπεριφορά θα πρέπει πρώτα να την κατανοήσουμε και αναρωτιόμαστε:

Πού;

Πρέπει να παρατηρήσουμε που εμφανίζεται αυτή η επιθετική συμπεριφορά του παιδιού. Μόνο στον παιδικό σταθμό; Μόνο στο σπίτι; Στη βόλτα; Ή συμβαίνει σε όλες ή στις περισσότερες συνθήκες της καθημερινότητας του παιδιού; Αν η συμπεριφορά εμφανίζεται μόνο σε ένα πλαίσιο, θα μπορούσε να συμβαίνει κάτι στο συγκεκριμένο περιβάλλον (π.χ. πολυκοσμία, έντονα φώτα, πλήθος ερεθισμάτων, κλπ.) που να ενεργοποιεί αυτήν τη συμπεριφορά.

Απέναντι σε ποιον;

Έχει σημασία αν η συμπεριφορά κατευθύνεται προς ένα συγκεκριμένο άτομο ή προς μια μικρή ομάδα ανθρώπων ή, κατά καιρούς, προς οποιονδήποτε στον κύκλο του παιδιού.

Πότε;

Πότε εμφανίζεται η συμπεριφορά συνήθως; Για παράδειγμα, λίγο πριν τον ύπνο, όταν το παιδί είναι κουρασμένο ή σε περιόδους προσαρμογής, όπως η έναρξη του παιδικού σταθμού συχνά η επιθετική συμπεριφορά ενισχύεται.

Μήπως έγινε κάποια αλλαγή στο περιβάλλον;

Μήπως υπήρξε μια πρόσφατη αλλαγή στον κόσμο του παιδιού που το κάνει να αισθάνεται αναστατωμένο, εκτός ελέγχου, θλιμμένο, ή ίσως λιγότερο ασφαλές συνολικά;

Είναι φυσιολογικό για την ηλικία του;

Πρέπει να σιγουρευτούμε αν η αντιδραστική συμπεριφορά είναι χαρακτηριστική για την ηλικία ή το αναπτυξιακό στάδιο του παιδιού.

Μήπως προκαλείται από τη συμπεριφορά των γονιών;

Μερικές φορές οι εμπειρίες του παρελθόντος επηρεάζουν τις αντιδράσεις ενός γονέα στην εκάστοτε συμπεριφορά του παιδιού του. Για παράδειγμα, ένας γονιός που μεγάλωσε με πολύ αυστηρούς κανόνες, είναι πιθανό να έχει πιο ευερέθιστη αντίδραση απέναντι στο παιδί.

Τροποποίηση της συμπεριφοράς

- Η τεχνική αυτή για την ενίσχυση της επιθυμητής συμπεριφοράς χρησιμοποιεί τις αμοιβές, τους επαίνους και τις επιδοκίμασιες και για την αποθάρρυνση της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς χρησιμοποιεί τις ποινές και τη στέρηση προνομίων.
- Η τεχνική, λοιπόν, τροποποίησης της συμπεριφοράς διέρχεται από τα παρακάτω στάδια:
  1. Πρώτο στάδιο: Εντοπίζεται η προβληματική συμπεριφορά και μετά από συστηματική παρατήρηση καθορίζονται με κάθε δυνατή ακρίβεια τα στοιχεία εκείνα που συνθέτουν τη συμπεριφορά αυτή καθώς και τη συχνότητά εμφάνισής της. Π.χ. Ο Κώστας σε κάθε ερώτηση του εκπαιδευτικού πετάγεται και απαντάει χωρίς να πάρει το λόγο, αδιαφορώντας για το αν θέλει να απαντήσει κάποιος άλλος από τους συμμαθητές του.
  2. Δεύτερο στάδιο: Μελέτη των περιβαλλοντικών παραγόντων. Ο εκπαιδευτικός καλείται να μελετήσει τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εμφανίζεται η συγκεκριμένη συμπεριφορά και να εντοπίσει τις επιπτώσεις που έχει στο περίγυρο. Π.χ. Ο εκπαιδευτικός παρατηρεί ότι αυτό συμβαίνει όταν απευθύνει την ερώτηση στο σύνολο των μαθητών της τάξης καθώς επίσης και ότι οι άλλοι μαθητές έχουν αρχίσει να ενοχλούνται ιδιαίτερα με τη συμπεριφορά αυτή του Κώστα σε σημείο που να κάνουν απαξιωτικά σχόλια για το συμμαθητή τους και να διαμαρτύρονται στον εκπαιδευτικό γι' αυτόν.
  3. Τρίτο στάδιο: Καθορισμός επιδιωκόμενου στόχου. Ο εκπαιδευτικός αφού έχει καθορίσει ποια μορφή προβληματικής συμπεριφοράς αποτελεί στόχο αλλαγής, στη συνέχεια θα καθορίσει με ποια μορφή συμπεριφοράς επιθυμεί να αντικαταστήσει την ανεπιθύμητη συμπεριφορά. Π.χ. Ο Κώστας πρέπει να μάθει να ζητάει το λόγο από τον εκπαιδευτικό ή να μάθει να απαντάει όταν ο εκπαιδευτικός του απευθύνει την ερώτηση.

Τροποποίηση της συμπεριφοράς 2

4. Τέταρτο στάδιο: Επιλογή τρόπου παρέμβασης. Με βάση τις συσχετίσεις και τις αποφάσεις που έχει πάρει ο εκπαιδευτικός επιφέρει αλλαγές στο χωροχρονικό περιβάλλον, το διδακτικό αντικείμενο ή τη μέθοδο διδασκαλίας, την κοινωνική οργάνωση της τάξης ή τη διδακτική του συμπεριφορά. Προκειμένου να ενισχύσει τις επιθυμητές μορφές συμπεριφοράς κάνει χρήση των αμοιβών και των ποινών.
5. Πέμπτο στάδιο: Αξιολόγηση της παρέμβασης. Μετά την παρέμβαση γίνεται αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Ο εκπαιδευτικός προχωρά σε νέα μέτρηση της συμπεριφοράς του μαθητή με τον τρόπο και τα ίδια όργανα που μετρήθηκε αρχικά η συμπεριφορά του.

Συνεργασία σχολείου-οικογένειας

- Η συνεργασία σχολείου οικογένειας και συμβολή όλων των εμπλεκόμενων είναι απαραίτητη
- Ο εκπαιδευτικός είναι ένας επαγγελματίας που έχει κατάλληλες δεξιότητες, την κατάλληλη εκπαίδευση και είναι υπεύθυνος για πολλά παιδιά
- Ο γονέας γνωρίζει καλύτερα από όλους το παιδί του
- Επομένως: υποστήριξη ο ένας στον άλλον
- Τα παιδιά πρέπει να ξέρουν ότι οι γονείς:
  - Δεν ανέχονται την ανάρμοστη συμπεριφορά τους στο σχολείο
  - Υποστηρίζουν τον εκπαιδευτικό και το ρόλο που έχει
  - Περιμένουν από εκείνα να συμπεριφερθούν σωστά στο σχολείο

Παράδειγμα συνεργασίας

- Ο εκπαιδευτικός στέλνει αναφορά σχετικά με τη συμπεριφορά του μαθητή. Αν ο μαθητής δεν ακολουθεί τη συμφωνημένη συμπεριφορά, χάνει έναν πόντο για το προνόμιο το οποίο έχει συμφωνηθεί. Αν έχει συμπεριφερθεί με την κατάλληλη συμπεριφορά, κερδίζει έναν πόντο (όταν φτάσει πχ στους 5 πόντους μπορεί να κερδίσει την ανταμοιβή που έχει συμφωνηθεί).

☐ Δεν είναι δυνατή η εμφάνιση της εικόνας. Πιθανό να μην απεργεί η μέθοδος που απαιτείται για το download της εικόνας ή ίσως η εικόνα να έχει καταστραφεί. Επισκεφθείτε τον απευθείας και αναζητήστε την εικόνα. Αν εμφανίζεται σωστά το κείμενο >, ίσως να πρέπει να διαγράψετε την εικόνα και να την ανεβάσετε ξανά.

Ευχαριστούμε για την
προσοχή σας

Ερωτήσεις...